

U 52/2009 vp

Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta neuvoston päätökseksi (*maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden sekä kalojen ja kalastustuotteiden kaupan vapauttamistoimenpiteet, Israel, Euro-Välimeri-sopimus assosioinnista*)

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 27 helmikuuta 2009 esittämä ehdotus neuvoston päätökseksi maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden sekä kalojen ja kalastustuotteiden kaupan vapaut-

tamistoimenpiteistä Israelin ja Euroopan yhteisön välisen Euro-Välimeri sopimuksen pohjalta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 2009

Ulkoministeri *Alexander Stubb*

Lähetystöneuvos Helena Tuuri

ULKOASIAINMINISTERIÖ

EU/2009/0685
MUISTIO**KOMISSION EHDOTUS NEUVOSTOLLE MAATALOUSTUOTTEIDEN, JALOSTETTujen MAATALOUSTUOTTEIDEN SEKÄ KALOJEN JA KALASTUSTUOTTEIDEN KAUPAN VAPAUTTAMISTOIMENPITEISTÄ ISRAELIN VALTION JA EUROOPAN YHTEISÖN VÄLISEN EURO-VÄLIMERI-SOPIMUKSEN POHJALTA; KOM (2009) 95 LOPULLINEN****1 Tausta**

Kesäkuun 1 päivänä 2000 voimaan tulleen, Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin valtion välisestä assosioinnista tehdyn Euro-Välimerisopimuksen, jäljempänä assosiaatiosopimus, 14 ja 15 artiklan mukaan yhteisö ja Israel vapauttavat asteittain maataloustuotteita sekä kaloja ja kalastustuotteita koskevaa vastavuoroista kauppaa. Assosiaatiosopimuksen 9 artiklan 4 kohdassa määrätään mahdollisuudesta myöntää keskinäisiä lisätariffimyönnytyksiä sopimuksen liitteissä II–VI luetelluille jalostetuille maataloustuotteille.

EU–Israel-assosiaationeuvosto hyväksyi 11 päivänä huhtikuuta 2005 Euroopan naapuruspolitiikkaan liittyvän toimintaohjelman, joka sisältää Maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden sekä kalojen ja kalastustuotteiden kaupan vapauttamisen jatkamista koskevan erityismääräyksen.

Neuvosto valtuutti 14 päivänä marraskuuta 2005 komission käymään Israelin valtion kanssa Euro-Välimeri-sopimuksen puitteissa neuvotteluja maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden sekä kalojen ja kalastustuotteiden vastavuoroisen kaupan vapauttamisen jatkamiseksi.

Euroopan komissio ja Israel aloittivat neuvottelut virallisesti Tel Avivissa 19. kesäkuuta 2006, ja ne saatiin päätökseen Tel Avivissa 30. huhtikuuta 2008. Sopimuksen yhteisesti hyväksytty pöytäkirjamerkintä parafoitiin Brysselissä 18. heinäkuuta 2008. Bulgarian ja Romanian liittymisestä yhteisöön aiheutuvat korvaukset olivat neuvotteluiden olennai-

nen osa. Israelin kanssa käytyjen neuvotteluiden tulosten täytäntöönpanemiseksi komissio ehdottaa, että neuvosto hyväksyy 7 artiklan korvaamisen, 9 artiklan poistamisen, liitteiden I–VI poistamisen, 3 luvun otsikon muuttamisen, 10 artiklan korvaamisen, 12 ja 13 artiklan muutokset, 14 artiklan korvaamisen, 15 artiklan poistamisen, pöytäkirjojen n:o 1 ja n:o 2 sekä pöytäkirjassa n:o 1 olevan liitteen ja pöytäkirjassa n:o 2 olevan liitteen korvaamisen.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio on tehnyt ehdotuksen neuvoston päätöksen 27.2.2009 (KOM(2009)95 lopullinen), jota on päivitetty 16.7.2009. Ehdotus sisältää komission yhteisön puolesta neuvotteleman sopimuksen, jonka tavoitteena on edelleen vapauttaa Euroopan yhteisön ja Israelin välistä maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden, kalojen ja kalastustuotteiden välistä kauppaa.

Sopimuksen toimeenpanemiseksi komissio ehdottaa, että Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin välisen assosiaatiosopimuksen pöytäkirjat 1 ja 2 sekä pöytäkirjojen 1 ja 2 liitteet korvataan neuvottelutuloksen mukaisesti. Ehdotuksen mukaan komissio toteuttaa pöytäkirjojen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Komissio avustaa tässä maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn hallintokomitea, kalastustuotteiden hallintokomitea, tullikodeksikomitea tai tarvittaessa muu yhteisiä markkinajärjestelyjä koskeva hallintokomitea. Ehdotus sisältää myös mahdollisten yhteisön suojatoimenpiteiden toteuttamisen edellytyksiä koskevan säännöksen. Ehdotus sisältää lisäksi pöytäkirjojen 1 ja 2 korvaamisesta johtuvat

teknisluontoiset muutokset assosiaatiosopimukseen.

Pöytäkirja 1 sisältää neuvotellun sopimuksen mukaiset järjestelyt, joita sovelletaan Israelista peräisin olevien maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden, kalojen ja kalastustuotteiden yhteisöön suuntautuvaan tuontiin. Tämän mukaisesti kyseisten tuotteiden tuonnista kannettavat tullit poistetaan. Pöytäkirjan 1 liitteessä määrätään kuitenkin ns. herkkien tuotteiden lista, joiden osalta tullit säilyvät. Listalle kuuluvat esimerkiksi tomaatit. Lisäksi pöytäkirjan 1 liitteessä määrätään sellaisista tuotteista, joille annetaan etuuskohtelu.

Pöytäkirja 2 sisältää neuvotellun sopimuksen mukaiset järjestelyt, joita sovelletaan Euroopan yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden, kalojen ja kalastustuotteiden Israeliin suuntautuvaan tuontiin. Pöytäkirjan mukaan kyseisten tuotteiden tuonnista kannettavat tullit poistetaan, paitsi pöytäkirjan 2 liitteessä määrättyjen tuotteiden osalta. Näitä ovat esimerkiksi hera, voi ja juusto. Pöytäkirjan 2 liitteessä sovitaan myös erälle tuotteille myönnettyistä etuuskohteluista.

Sopimukseen lisätään erillisten neuvottelujen jälkeen myös yhteinen julistus koskien maataloustuotteiden ja muiden elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen suojaamista.

Komissio ehdottaa, että sopimus tulee voimaan viimeisen hyväksymisasiakirjan talletuspäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Asiaa on käsitelty EU2/133-jaostossa ja ulkosuhteet (EU3) jaoston kirjallisessa menettelyssä 10.-16.7.2009. Asia tuotiin eduskunnan tietoon e-kirjeen muodossa 17.7.2009 sen kiireellisyydestä johtuen.

Coreper- ja neuvostokäsittelyn tarkka ajan kohta ei ole vielä tiedossa, mutta asia saattaa tulla käsittelyyn jo syyskuussa 2009.

Ehdotus on lähes identtinen hiljattain käsitellyn Egyptin vastaavan sopimuksen U 10/2009 vp (5.3.2009) kanssa.

3 Sopimuksen vaikutukset ja valtioneuvoston kanta

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei arvioida olevan erityisen merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Suomeen. Vuonna 2007 Israelin tuonnin arvo Suomeen oli 87 miljoonaa euroa. Koneiden ja telekommunikaatiolaitteiden osuus oli noin 43% Suomen tuonnista. Muita tärkeitä tuontituotteita olivat elintarvikkeet (16%), erilaiset teollisuustuotteet (13%) sekä kemikaalit (12%). Suomen vienti Israelin vuonna 2007 oli arvoltaan 173 miljoonaa euroa ja käsitti pääasiassa metsäteollisuuden tuotteita ja telekommunikaatiolaitteita.

Israelin maatalousvienti on erikoistunut sellaisiin tuotteisiin, jotka eivät juuri kilpaile suomalaisen tuotannon kanssa. EU:n mitta-kaavassa Israelin tuotanto on myös suhteellisen pientä, eikä markkinoillepääsyn parantamisesta aiheudu ongelmia Suomen maataloussektorille. Israelissa viljelykelpoista maata on rajoitetusti, joten mahdollisuudet maatalousviennin kasvattamiseen ovat myös rajoitetut. Maatalousvienti Suomesta Israeliin on ollut varsin rajallista. Parantuva markkinoillepääsy on kuitenkin nähtävä positiivisena asiana.

Koko EU:n kannalta Israel on tärkeä markkina-alue Lähi-idässä. Myös Euroopan maatalous- ja kalatuotteiden aseman Israelin markkinoilla arvioidaan vahvistuvan. EU:n vienti Israelin sopimuksen kattavalla sektorilla kaudella 2005–2007 oli 1,694 miljardia euroa. Israelin vastaava tuonti samalla jaksolla oli 3,157 miljardia euroa. EU on Israelin tärkein kauppakumppani, joten myös Israelin arvioidaan hyötävän sopimuksesta. Israelin tärkeimpiä vientituotteita EU-alueelle ovat teollisuustuotteet ja timantit.

3.2 Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat osat

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin välisen assosiaatiosopimukseen korvattavat pöytäkirjat ja niiden liitteet, jotka koskevat tullittomuutta ja tullien määrää, kuuluvat valtioneuvoston käsityksen mukaisesti perustuslain 96 §:ssä tarkoitetulla tavalla eduskunnan toimivaltaan lainsäädännön alaan kuuluvina asioina. Määräykset kuuluvat yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan.

3.3 Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain 5 luvun 27 §:n 12 kohdan mukaisesti ulkomaankauppaa koskevat asiat kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

3.4 Ehdotuksen oikeusperusta

Euroopan komission ehdotus perustuu Euroopan yhteisön perustussopimukseen ja erityisesti sen 133 artiklaan yhdessä sen 300 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen kanssa. Valtioneuvosto katsoo ehdotetun oikeusperustan olevan asianmukainen. Ehdotettu sopimus koskee yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä, joten ehdotuksen toissijaisuusperiaatteen mukaisuutta ei ole tarpeen arvioida.

3.5 Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo, että komission neuvotteleva sopimus maataloustuotteiden, jalostettujen maataloustuotteiden, kalojen ja kalastustuotteiden vastavuoroisista vapauttamistoimenpiteistä Israelin kanssa sekä komission ehdotus Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Israelin välisen assosiaatiosopimuksen pöytäkirjojen 1 ja 2 sekä niiden liitteiden korvaamiseksi on valtioneuvoston hyväksyttävissä.